

ВСТУП

Містобудування – комплексна багатогранна діяльність суспільства, спрямована на створення матеріально-просторового середовища життєдіяльності людини у поселеннях та районах розселення. Одна з основних дисциплін, яку вивчають у контексті цієї діяльності, є містобудівне проектування.

Містобудівне проектування скероване на комплексну організацію і формування матеріально-просторового і духовного середовища для громадської життєдіяльності у різних населених пунктах і районах розселення країни. Саме на етапі проектування закладаються повноцінні комплексні умови для організації міського середовища.

Одним з надійних засобів та інструментів удосконалення процесу містобудівного проектування є узагальнення теоретичних основ та практичних навиків, українського та зарубіжного досвіду організації міського середовища. У запропонованому посібнику “Містобудівне проектування” реалізовані сучасні підходи до викладання дисциплін, пов’язаних із проектуванням об’єктів у містобудівному середовищі.

Навчальний посібник складається із вступу, передмови, восьми розділів та списку літератури. Окрім того, кожен розділ насичений ілюстративними матеріалами, містить контрольні запитання та посилання на використані джерела, які розкривають проблеми формування міста як цілісного об’єкта:

у першому розділі визначено структуру сельбищної території, рівні її містобудівного проектування, систему громадського обслуговування, транспортну і пішохідну мережу у сельбищній території, архітектурно-планувальну організацію житлового кварталу та мікрорайону;

у другому розділі розкрито загальні поняття у пізнанні громадських просторів міста, проаналізовано містобудівну організацію громадських просторів, описано пішохідний рух як засіб формування громадських просторів;

у третьому – визначено структуру міської території, проаналізовано організацію промислових, наукових та комунально-складських територій, окреслено напрямки розвитку промислових і науково-виробничих територій;

у четвертому розділі описано складові ландшафтно-рекреаційних територій та їх функціональну організацію;

у *п'ятому* – описано загальні положення і вимоги до проектування об'єктів та елементів благоустрою у місті;

у *шостому* – визначено роль світла у місті та виокремлено поняття, пов'язані з ним: “світловий урбанізм”, “світлова архітектура”, “архітектура ночі”, “світловий дизайн”, “світлове мистецтво”, “світлова інсталяція”;

у *сьомому* розділі визначено природні загрози та їхній вплив на безпеку будівель і споруд, просторовий розвиток території міста;

у *восьмому* – описано інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони)¹ у містобудівній документації у містобудівній документації та представлено приклад завдання на розробку ІТЗ ЦЗ (ЦО) у генеральному плані населеного пункту у мирний час.

Мета навчального посібника – навчити студентів комплексному підходу до проектування містобудівних об'єктів. Ця мета була досягнута за рахунок виконання таких завдань:

- уміння аналізувати та описувати навколишнє оточення;
- вивчення містобудівних підходів до проектування об'єкта;
- засвоєння теоретичних знань у галузі містобудування;
- уміння вирішувати технічні завдання на основі нормативної літератури;
- формування екологічного підходу та соціокультурологічних засад проектування.

Навчальний посібник – це видання для студентів базового напрямку “бакалавр” та “магістр”, у ньому подано професійну термінологію, знання якої є важливою складовою у підготовці майбутніх спеціалістів.

Навчальний посібник буде корисним і для студентів інших спеціальностей, які бажають покращити своє знання про місто; він складений відповідно до робочих програм кафедри містобудування для студентів базових напрямів “Бакалавр”, “Магістр” усіх спеціальностей Інституту архітектури, які затверджені Міністерством освіти і науки України у 2017 р.

Для полегшення розуміння викладеного матеріалу і можливості його самостійного вивчення усі теоретичні положення і завдання проілюстровані авторськими графічними схемами та ілюстраціями.

Автори висловлюють вдячність рецензентам та незалежним експертам за корисні зауваження щодо поліпшення якості посібника.

¹ Далі ІТЗ ЦЗ (ЦО).